

Ведуча рубрики
Анна Гресь, психолог

Перший раз до першого класу

Продовжимо відповідати на запитання турботливих батьків. Не сороміться поділитися з нами будь-якими сумнівами. Ви почуватиметеся впевненіше, ознайомившись із думкою спеціаліста.

? Як правильно готувати дитину до школи?

Сьогодні життя значно змінилося, і діти змінилися. Вони стали розвиненішими, раз у раз чуєш, що у віці двох-трьох років вони вже читають. Ми такими не були, а сьогодні — телебачення, Інтернет... У зв'язку з цим у мене постає питання: як слід готувати дитину до школи, щоб вона була підготовленою не гірше за інших дітей. Чому потрібно більше приділити уваги?

Часто доводиться мати справу з тим, що батьки розуміють підготовку до школи тільки як навчання дитини читати, рахувати і писати. Мама і тата пишуться тим, що дитина знає всю абетку, рахує до ста і знає пісеньки англійською мовою. Це, звісно, добре, але для того, щоб вашій дитині було легше в першому класі, займіться розвитком пам'яті: вивчайте вірші та скоромовки, запам'ятовуйте вивіски і кількість сходинок. Частіше пропонуйте малюкові розв'язати логічні задачки та головоломки. Нехай ліпить із пластиліну або із солоного тіста, збирає конструктори з дрібних деталей, розфарбовує і вирізує з кольорового паперу. Читайте йому більше книг і показуйте добрі мультфільми.

Інтелектуальна готовність до школи — справа, безперечно, важлива. Проте існує чимало інших критеріїв, з якими визначається готовність до шкільного навчання.

Наприклад, дитина повинна вміти контактувати з однолітками і вчителем. Адже навіть якщо ваша дитина все своє дошкільне дитинство відвідувала дитячий садок, тепер їй доведеться знайомитися з новими друзями, займати свою позицію у класі, відстоювати свої інтереси.

Дуже важливою для дитини є розповідь батьків про школу. Зверніть увагу, з яким інтересом слухають малюки розповіді батьків про те, як вони самі навчалися в школі, як одержували перші оцінки, які предмети їм подобалися більше, а які — менше. Якщо в сім'ї є старші брати або сестри, то їхній досвід також стане цікавим для дитини, яка незабаром збирається йти до першого класу. Нехай розкажуть їй про розклад уроків, про те, що таке перерва і канікули, як учитель ставить оцінки, які правила поведінки існують у школі.

Якщо ви знаєте, що ваша дитина погано звикає до нових умов, важко контактує, тоді наперед познайомте її з учителькою, із кимсь з однокласників, підіть разом до школи на екскурсію, поблукайте коридорами, посидьте в класі за партою.

Починайте привчати дитину до режиму дня задовго до першого вересня. Тоді вам не доведеться мати справу з такою проблемою, коли дитина важко звикає не тільки до нового оточення, нової для себе ролі та нової діяльності, але ще й до режиму дня. Спробуйте максимально наблизити режим дня малюка до шкільного: не пізній підйом, заняття в першій половині дня, лягати спати не пізніше ніж о 21.00. Особливо актуальним

є таке тренування для тих дітей, які не відвідують дитячий садок.

Навчіть дитину упорядковувати свої речі, зав'язувати шнурки, застібати гудзики. Тоді в першому класі малюк значно швидше встигатиме одягатися і роздягатися, збиратиме портфель, стане зібранішим, і не витратиме забагато часу.

Окрім особистої та інтелектуальної готовності, існує ще й воляова готовність до школи. Звісно, першого вересня першокласник-шестирічка ще не може змусити себе тривалий час сидіти за партою, адже йому дуже хочеться гратися. Але потрібно поступово привчати дитину до того, що зараз вона повинна позайматися, а потім можна побігати і погратися з іграшками. Спочатку час для занять буде зовсім нетривалим, зате в першому класі дитині доведеться значно легше не тільки сидіти на уроці, але й утримувати свою увагу протягом 30–40 хвилин.

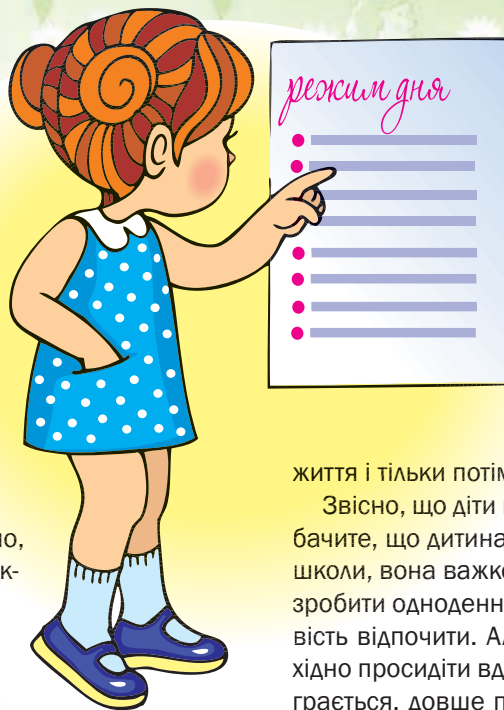
? Яким повинен бути режим дня першокласника?

Дочка у вересні йде до першого класу. Підкажіть, як правильно побудувати режим дня і розподілити навантаження, щоб вона менше втомлювалася? Чи потрібно першокласника укладати спати вдень?

Запитання дуже правильне, тому що початок першого класу — дуже важливий час у житті дитини. З першого шкільного дня для вашого малюка зміниться все: обстановка, розпорядок дня, друзі, збільшиться навантаження. Ви повинні пам'ятати, що тепер дитина щодня матиме кілька уроків, а це означає, що їй доведеться сидіти нерухомо і концентрувати свою увагу. Отже, у розпорядку дня обов'язково повинні бути передбачені зарядка або заняття спортом, а також прогулянка.

Тиха година для першокласника навіть є не стільки бажаною, скільки обов'язковою. Навіть якщо дитина не засинає вдень, їй потрібно полежати, щоб м'язи спини могли розслабитися, щоб відпочили очі, щоб малюк міг перевести увагу із занять на відпочинок. Після тихої години можна приділити трохи часу виконанню домашніх завдань, адже в першому класі вони ще не повинні бути занадто великими. Але, зазвичай, учитель задає додому читання вголос, вірші для вивчення напам'ять, творчі завдання — намалювати щось або зробити аплікацію.

Стежте за тим, щоб дитина вчасно лягала спати, і не порушуйте режим дня навіть у вихідні, оскільки дитина є чутливою до будь-яких змін. Лягати спати повинна не пізніше ніж о 21.30. Тривалий ранковий сон у вихідні, «щоб виспався», також не корисний. Тоді дитина пізно

засне, а потім уранці в понеділок їй буде важко прокинутися.

У першому класі краще не поєднувати дві школи, тобто не слід віддавати дитину одночасно до загальноосвітньої і балетної (художньої, музичної, спортивної...) школи. Дайте малюкові можливість спокійно адаптуватися до навчального процесу, нового ритму життя і тільки потім додавайте навантаження.

Звісно, що діти втомлюються до кінця тижня. Якщо ви бачите, що дитина млява, у неї відсутнє бажання йти до школи, вона важко прокидається вранці, то іноді можна зробити одноденну перерву, щоб дати малюкові можливість відпочити. Але це не означає, що цей день необхідно просидіти вдома біля телевізора. Нехай дитина пограється, довше погуляє на свіжому повітрі і ляже спати раніше.

? Чи потрібно віддавати близнят у різні класи?

Синови та доньці виповнюється шість років, час їти до школи. А я весь час розмірковую над тим, чи віддавати їх в один клас, тому що вони у мене двійнята. Я помічаю, що в дитячому колективі їх чомусь сприймають як одне ціле, і їм поодиноці дуже важко налагоджувати взаємини з дітьми. Можливо, їм потрібно розділити, щоб у подальшому житті вони легше спілкувалися з людьми?

Близнюки, справді, дуже близькі одне одному. Портапляючи до дитячого колективу, іноді вони можуть замкнутися в своєму спілкуванні або навіть розмовляти

якоюсь своєю, тільки їм зрозумілою мовою. І все-таки розділяти дітей у такому ранньому віці не слід. Адже школа — це і так серйозне випробування для дитини. І якщо ви віддасте дітей у різні класи, то їм доведеться звикати не тільки до розлуки з мамою, до нових друзів, але й до відсутності поряд близької людини, з якою вони звикли ділити і радість, і смуток.

Розділення близнят у різні класи може спричинити справжній стрес і навіть викликати затримку розвитку. Розділяти дітей можна тільки тоді, коли ви відчуваєте і напевне знаєте, що кожний із них має своє коло друзів та інтересів, що дитина вже не почуватиметься покинутою і самотньою. Хоча, як свідчить досвід, навіть коли дорослі близнята через життєві обставини раптом змушені жити окремо одне від одного, наприклад, коли хтось із них виїжджає, виходить заміж, друга половинка дуже важко переживає цю ситуацію і потребує психологічної допомоги батьків.

або подарунки, а докладіє зусилля і починає розуміти, що і татові з мамою, щоб заробити гроші, доводиться неабияк попрацювати. А отже, малюк уже не зможе просто так зламати коштовну іграшку, тому що він витратив на її придбання чимало зусиль.

Що ще позитивного? Із дитинства ваш малюк учиться користуватися грошима: відкладає, заощадує, рахує, планує. У сьогоднішньому житті такі риси є дуже корисними (якщо, звісно, дитина не перетворюється на маленького скнару і жадногу).

Важливо, даючи дитині гроші, не прогавити емоційний, моральний момент. Скажімо, я пам'ятаю такий випадок, коли батьки оплачували дитині гарні оцінки, при цьому зовсім забувши про те, що для дитини важливими є не тільки фінанси, але й цілком конкретне, словесне визнання її досягнень. І через деякий час дитина застрайкувала: не потрібні мені ваші гроші, вони мені набридли!

Видача «зарплати» дитині небезпечна ще й тим, що через деякий час ваша дитина може взагалі припинити робити будь-що без матеріального заохочення. Адже це так логічно. Навіщо робити безкоштовно, якщо можна заробити. Тому, маючи з дитиною фінансово-грошові взаємини, тримайте руку на пульсі, не перегинайте палицю. Чіткі правила гри дуже необхідні. Адже сьогодні малюка влаштовують п'ятдесят копійок за вимитий посуд, можливо, завтра і п'яти гривень йому виявиться замало.

Платити або не платити за оцінки? Небезпека тут та сама. Адже весь час мотивувати дитину грошима у вас не вийде. Ваше завдання — знайти такі переконливі слова, які допомогли б дитині виявити справжній інтерес до навчання. Досвід свідчить, що гроші тут спрацьовують тільки на певний час. А потім інтерес все одно зменшується, якщо ви не займаєтеся реальною навчальною мотивацією. Що це означає? Розкажіть дитині, навіщо люди ходять до школи. Тільки не обмежуйтеся однією фразою: «щоб навчатися». Поділіться цікавими моментами свого життя, коли навчання давало вам справжню радість і задоволення. Розкажіть, як успішне навчання сьогодні допомагає заробляти гроші завтра. Загалом, краще обійдіться без матеріального стимулювання навчання.

? Чи правильно сплачувати дитині за шкільні оцінки?

Я вважаю, що малюк із дитинства повинен розуміти, що означає заробляти гроші. Тому, коли синові виповнилося шість років, я ввела такі правила: прибрав іграшки — одержав гроші, витер свої черевики — одержав гроші. Суми зовсім умовні, скажімо, гривна або п'ятдесят копійок. Син їх відкладає, і за якийсь час набирається цілком пристойна для дитини сума, яку хлопчик витрачає на свій розсуд. Чоловік не заперечує, хоча іноді критикує мої дії, заважаючи, що не все в цьому житті вимірюється грошима. Але як же інакше навчити дитину цінувати зароблені працю гроші, якщо не через цю саму працю? У цьому році син піде до школи, у мене виникло таке запитання: чи можна заохочувати його матеріально за гарні оцінки?

Такий фінансовий підхід, справді, практикується у деяких сім'ях. Давайте поглянемо на питання з різних боків. Я б не стверджувала категорично: тільки платити або тільки не платити. Добре те, що дитина не просто так одержує гроші

